

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА В ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Отримано: 28 листопада 2024 р.

Прорецензовано: 15 грудня 2024 р.

Прийнято до друку: 22 грудня 2024 р.

e-mail: maryana.bondar@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2463-6308>

Researcher ID: ABC-7571-2021

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-24(92)-97-101

Бондар М. В. Термінологічний апарат турецької лексикографії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 23(91). С. 97–101.

УДК: 811.512.161'374

Бондар Мар'яна Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Київський національний лінгвістичний університет

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ТУРЕЦЬКОЇ ЛЕКСИКОГРАФІЇ

Стаття присвячена вивченню терміносистеми турецької лексикографії: ядру – вузькоспеціалізованій турецькій лексикографічній термінології та периферії – загальноповсюдним термінам, що використовуються у контексті об'єкту лексикографії. Дослідження здійснено на матеріалі сучасних турецьких наукових праць, у яких висвітлено як теоретичні, так і практичні лексикографічні проблеми, що набувають особливого значення у контексті сучасних тенденцій (глобалізації, інтеграції, діджиталізації, інформатизації, автоматизації) та нових викликів часу (створення словників нового покоління, врахування нових запитів користувачів, оновлення реєстрів). Зосереджено увагу на лексико-семантичних процесах, наявності термінів-дублетів, з'ясуванні причин їх появи (етимологія, семантика, функціонально-стилістичний аспект) та необхідності чіткого окреслення змістового наповнення терміна та специфіки його використання з метою уникнення неправильного слововжитку. Визначено реєстр базових термінів турецької лексикографії, який охоплює як питому турецьку термінологію, так і запозичені термінологічні одиниці (грецизми, арабізми, англіцизми тощо), що, в свою чергу, покликано систематизувати зібрані дані. Описано структурні особливості лексикографічних термінів (однокомпонентні, двокомпонентні, багатоконпонентні тощо), частиномовну належність складових, слотовісні (форманти, віддієслівні іменники тощо) та граматичні особливості (відносний та двоафіксий ізафет). Здійснено детальну тематичну класифікацію термінів, що сприяло як виявленню синонімічних рядів, так і встановленню загальної структури цієї терміносистеми турецької мови. Встановлено типові контексти вживання лексикографічних термінів (високочастотні терміносполуки, поєднання термінів з відповідними атрибутивами). Подано українські відповідники з метою упередження можливих помилок при перекладі та у процесі викладання цього матеріалу. Окреслено подальші напрями досліджень та їх перспективність.

Ключові слова: лексикографія, металексикографія, словник, типологізація словників, принципи укладання словників.

Mariana Bondar,
Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Kyiv National Linguistic University

TERMINOLOGICAL APPARATUS OF TURKISH LEXICOGRAPHY

The article is devoted to the study of the terminological system of Turkish lexicography: the core – highly specialized Turkish lexicographic terminology and the periphery – commonly used terms used in the context of lexicography. The research was carried out on the material of modern Turkish scientific works, which highlight both theoretical and practical lexicographic problems that are gaining special importance in the context of modern trends (globalization, integration, digitalization, informatization, automation) and new challenges of the time (creation of new generation dictionaries, taking into account new user requests, updating registers). The focus is on lexical-semantic processes, the presence of duplicate terms, the clarification of the reasons for their appearance (etymology, semantics, functional-stylistic aspect) and the need to clearly outline the semantic content of the term and the specifics of its use in order to avoid incorrect word usage. A register of basic terms of Turkish lexicography has been determined, which covers both specific Turkish terminology and borrowed terminological units (Greekisms, Arabisms, Anglicisms, etc.), which, in turn, is designed to systematize the collected data. The structural features of lexicographic terms (one-component, two-component, multi-component, etc.), the part-of-speech affiliation of components, word-formations (formants, verbal nouns, etc.) and grammatical features (the different types of the izafet) are described. A detailed thematic classification of terms was carried out, which contributed to both the identification of synonymous series and the establishment of the general structure of this terminological system of the Turkish language. Typical contexts of the use of lexicographic terms were established (high-frequency term combinations, combinations of terms with appropriate attributes). Ukrainian equivalents were given in order to prevent possible errors in translation and in the process of teaching this material. Future directions of research and their prospects were outlined.

Keywords: lexicography, metalexicography, dictionary, typology of dictionaries, principles of compiling dictionaries.

Сучасний світ в умовах глобалізації, автоматизації процесів та інформатизації суспільства вимагає нових підходів до створення новітніх словників, удосконалення способів подачі в Інтернеті, максимально спрощеного та водночас ефективного процесу користування лексикографічними працями. У зв'язку з цим останнім часом значно посилюється інтерес до лексикографії, як практичної, так і теоретичної (металексикографії). Робота з практичним матеріалом (збір, систематизація, представлення) передбачає унормування, кодифікацію термінологічного апарату, метамови дослідження.

За останні роки в турецькому мовознавстві суттєво зросла кількість наукових досліджень, присвячених вивченню лексикографії, чіткому визначенню змісту термінів цієї галузі знань, диференціації значень синонімічних термінів та терміносполук, типологізації лексикографічних праць, зв'язків лексикографії з іншими розділами мовознавства та іншими науками, визначенню актуальних завдань сучасної лексикографії відповідно до викликів часу.

Лексикографія як галузь мовознавчої науки, а відтак і терміносистема цього розділу мовознавства ставали об'єктом вивчення в дослідженнях таких турецьких лінгвістів, як Алі Гьочер, Самі Баскин, Джюнейт Акин, Дідем Акйилдиз Ай, Емрах Озджан, Зекерія Бінгьоль, Мехмет Кахраман, Енгін Йилмаз, Ердоган Боз, Гьоксель Серт. В українській лінгвістиці вивченню лінгвістичної термінології турецької мови присвячене дисертаційне дослідження В.М. Підвойного. Втім лексикографічна термінологія не стала окремих об'єктом наукових досліджень.

Вивчення здобутків турецької лексикографії, оперування термінологічним апаратом цієї галузі знань – це складова частина формування професійної підготовки майбутніх філологів.

Мета нашого дослідження – проаналізувати метамову турецьких лексикографічних праць. Досягнення поставленої мети можливе шляхом виконання таких завдань: визначити реєстр базових термінів турецької лексикографії; виявити терміни-дублети, з'ясувати структурні особливості лексикографічних термінів, їх походження; класифікувати терміни за тематичними групами.

Предмет дослідження – терміни, якими послуговується турецька лексикографія.

Об'єкт дослідження – специфіка вживання, семантичні, структурні та етимологічні особливості турецьких лексикографічних термінів.

Матеріалом дослідження стали сучасні турецькі наукові праці, присвячені вивченню теоретичних засад лексикографії.

У сучасних наукових студіях I половини XXI століття активно вживається як загальна термінологія, так і вузькоспеціальна, яка стосується безпосередньо лексикографії.

Відповідно до предмету досліджень тієї чи іншої наукової роботи з лексикографії представлено різні групи лексикографічної термінології: Енгін Йилмаз (грунтовна монографія, присвячена лексикографії загалом) (Yılmaz, 2023), Зекерія Бінгьоль (історична лексикографія, типи словників) (Bingöl, 2006), Емрах Озджан (металексикографія, розділи лексикографії) (Özcan, 2018), Дідем Акйилдиз Ай (турецькі лексикографічні праці за 2016-2021 роки) (Akyıldız Ay, 2022), Джюнейт Акин (типологізація словників, будова словника) (Akin, 2022), Гьоксель Серт (типологія електронних словників) (Sert, 2019), Фират Еріклі, (визначення обсягу базових понять лексикографії) (Erikli, 2019), Джансу Гюр (дефініції поняття «лексикографія» та суміжних з ним термінів) (Gür, 2015), Алі Гьочер (загальні відомості про словники) (Göçer, 2001), Самі Баскин (питання термінологічної синонімії та зв'язку лексикографії з іншими науками) (Baskin, 2014) тощо. Це дозволило нам визначитися з переліком базових термінів та змістом понять, а також виділити тематичні групи лексикографічної терміносистеми.

Вузькоспеціальні терміни, що становлять метамову турецької лексикографії, неодноразово ставали об'єктом досліджень лінгвістів, але їй досі лишається відкритим питання встановлення меж значення базових понять, семантичної диференціації.

У турецьких наукових працях функціонує велика кількість термінів для поняття «лексикографія»: *leksikografi*, *sözlükçülük*, *sözlük bilgisi*, *lügatçilik*, *sözlükbilim* тощо. В турецькому академічному словнику *sözlükçülük ve sözlük bilgisi* – терміни-дублети: «дослідження методів представлення лексикографічної мови або кількох мов у формі словника; підготовка словника, розробка принципів, правил написання та застосування їх на практиці, удосконалення правил та створення теоретичної бази; лексикологія, лексикографія» (Türkçe sözlük, 2011: 2157). І у визначенні фіксується ще один термін-синонім *lügatçilik*, значення якого пояснюється через термін *sözlükçülük*, хоча не можна забувати етимологію цього слова *lügatçе*: архаїчне слово на позначення «маленького словника», утворене поєднанням арабського слова *lügat* («1. Слово. 2. Словник») та перського афікса *-çе* (Türkçe sözlük, 2011: 1594). Через терміни *sözlükçülük ma leksikografi* пояснюється термін *sözlükbilim*, синонімом до якого наводять *metaleksikografi*. Не можна ототожнювати з *sözcük bilimi* – це «розділ мовознавства, який досліджує одиниці, що складають словниковий склад мови, їх структуру та значення, їх взаємозв'язки одна з одною, а також зміни та розвиток, яких вони зазнають з часом; лексикологія» (Türkçe sözlük, 2011: 2155).

Як бачимо, проблема полягає в тому, що у самих визначеннях немає чіткого розмежування лексикології та лексикографії. Також варто доцільно використовувати термін *lügatçilik*, оскільки його семантика має обмеження за часом та типом словника. Високою частотністю вживання вирізняється грецький інтернаціональний термін *leksikografi*. Як бачимо, турецькі лінгвісти активно послуговуються як питомими турецькими термінами, так і запозиченими з інших мов.

Синонімія форм вираження є і в інших групах термінів: *uygulamalı sözlük bilimi* – практична лексикографія, *kuramsal sözlük bilimi* – теоретична лексикографія (*sözlük bilimi uygulaması (pratiği)*, *sözlük bilimi kuramı (teorisi)*). Це стосується й практики та теорії укладання/написання словників: *sözlük hazırlama/yazma uygulaması (pratiği)* – практика укладання/написання словника, *sözlük hazırlama/yazma kuramı (teorisi)* – теорія укладання/написання словника.

Важливими є також терміни, що позначають розділи лексикографії: *üstsözlükbilim (metaleksikografi)* – металексикографія, *sözlük tarihi* – історична лексикографія, *sözlük eleştirisi* – лексикографічна критика, *sözlük tipolojisi* – лексикографічна типологія.

Лексикографічна продукція створюється укладачами (*sözlük yazarı* – автор словника, *derleyici* – укладач, компілятор), орієнтована на споживача та має задовольняти його потреби (*sözlük kullanımı* – використання словника), а відтак високочасотними є терміни: *kullanıcı* – користувач, *sözlük kullanıcısı* – користувач словника, *kopişur* – носій мови, *kopişta topluluğu* – мовленнєва спільнота, *kopişta topluluğunun üyeleri* – члени мовленнєвої спільноти, *hedef kitle* – цільова аудиторія.

Об'єктом роботи укладачів словників є лексичний склад мови, тому науковці активно послуговуються термінами «лексичний склад», «словниковий склад», «словниковий склад мови» (*söz varlığı* – лексичний склад, *sözcük varlığı* – лексичний склад, *kelime hazinesi* – лексичний склад, *vokabüler* – лексичний склад, *sözcük rezervi* – лексичний склад, *sözcük kadrosu* – лексичний склад, *dilin söz varlığı* – словниковий склад мови), а також «сполучуваність слова» (*sözcük birleşimi* – сполучуваність слова, *sözcük kombinasyonları* – комбінації слів).

Для термінів, пов'язаних з роботою над лексикографічним матеріалом, процесами, процедурами, стадіями, використовуються форми турецького усиченого інфінітива: *tanımlama* – опис, *betimleme* – опис, *açıklama* – пояснення, *geliştirme* – розробка, *hazırlama* – підготовка, *toplama* – збір, *standartlaşma* – стандартизація, *inceleme* – розгляд, дослідження, *gözleme* – спостереження, *derleme* – укладання, *seçme* – відбір, *düzenleme* – редагування, *sunma* – презентація, представлення, *çoğaltma* – дублювання, *ayırlama* – сортування, *depolama* – зберігання, розміщення, *kodlama* – кодування, *belgeleme* – документування, *kod çözme (okuma)* – декодування, *kodlama* – кодування.

Для лексикографії велике значення мають різного виду бібліографічні джерела: *referans kaynakları*, *referans türleri* – довідкові джерела, *başvuru eserleri* – довідкові праці, *atlas* – атлас, *gezi rehberi* – путівник, *kaupakça* – джерело (бібліографічне), *katalog* – каталог, *bibliyografik sözlük* – бібліографічний покажчик (словник), *almanak* – альманах, *ansiklopedi* – енциклопедія.

Аналізуючи типологізацію словників, вчені оперують спеціальними термінами на позначення різних типів словників (*sözlük türleri* – типи словників): *genel sözlük* – загальний словник, *ansiklopedik sözlük* – енциклопедичний словник, *açıklamalı (izahlı) sözlük* – тлумачний словник, *köken bilimi sözlüğü (etimolojik sözlük)* – етимологічний словник, *tarihsel sözlük* – історичний словник, *artızamanlı (tarihi veya dinamik) veya eşzamanlı (statik) sözlük* – діакронічний (історичний або динамічний) або синхронний (статичний) словник, *fasikül sözlük* – різновид енциклопедії, *ölü diller sözlüğü* – словник мертвих мов, *terim (terimler) sözlüğü* – словник термінів (словники термінів різних галузей знань: *hukuk*, *spor*, *sağlık*, *teknik terimleri sözlüğü* тощо), *terminolojik sözlük* – термінологічний словник, *lehçe / ağız sözlüğü* – діалектний словник, *eş anlamlılar sözlüğü* – словник синонімів, *zıt anlamlı kelimeler sözlüğü* – словник антонімів, *eş anlamlı kelimeler sözlüğü* – словник омонімів, *argo sözlüğü* – словник арго (арготизмів), *jargon sözlüğü* – словник жаргону (жаргонізмів), *bölgesel diyalektler sözlüğü* – словник територіальних діалектів, *sosyal diyalektler sözlüğü* – словник соціальних діалектів, *yabancı kelimeler sözlüğü* – словник інішомовних слів, *çağdaş sözlük* – сучасний словник, *eski Türkçe kelimeler sözlüğü* – словник застарілих слів турецької мови, *neolojizm sözlüğü* – словник неологізмів, *deyimler sözlüğü* – словник ідіом, *atasözleri sözlüğü* – словник прислів'їв, приказок, крилатих висловів, *özel isimler sözlüğü* – словник власних назв, *ad ve soyadları sözlüğü* – словник імен та прізвищ, *birleşik filler sözlüğü* – словник сполучуваності дієслів, *yazım ve telaffuz sözlüğü* – орфографічний та орфоепічний словник (вимова та написання), *söyleyiş sözlüğü* – орфоепічний словник, *sanatçı sözlüğü*, *yazar ve metin sözlüğü* – словник мови письменника чи художнього твору, *mecazlar sözlüğü* – словник метафор, *sıklık sözlüğü* – словник частотності, *işaret dili sözlüğü* – словник мови жестів, *tek dilli sözlük* – одномовний словник, *iki dilli sözlük* – двомовний словник, *çok dilli sözlük* – багатомовний словник, *kopiştma kılavuzu* – розмовник, *standart (veya üniversite, kolej) sözlük (baskı)* – стандартний (або університетський) словник (видання), *ilköğretim sözlüğü* – словник для початкових класів, *lise sözlüğü* – словник для старших класів, *yetişkin sözlüğü* – словник для дорослих, *cep sözlüğü (baskısı)* – кишеньковий словник (кишенькове видання), *el sözlüğü* – словник середнього формату, *web (internet) tabanlı sözlük* – веб-словник, *elektronik sözlük* – електронний словник (різні типи: *elde taşınır (cep) e-sözlükler*; *yoğun disk şeklindeki e-sözlükler*; *çevrim içi e-sözlükler (çevrim içi (on-line) sözlükler)*, *uygulama ve yazılım e-sözlükleri*; *hesap makinesi biçiminde olan sözlükler*; *aviç içi sözlükler*; *e-kitap biçimindeki sözlükler*; *taşınabilir (CD-ROM, DVD) sözlükler*), *basılı (matbu) sözlük* – друкований словник, *kısaltılmış (muhtasar) sözlük* – скорочений словник, *özlü sözlük* – стислий словник, *özel sözlük* – спеціалізований словник, *kuralcı (düzgünlü, normatif) sözlük (normatif dil kullanım sözlüğü)* – нормативний (прескриптивний) словник, *betimleyici (deskriptif) sözlük* – дескриптивний (описовий) словник, *eğitici sözlük* – навчальний словник, *istatistiki sözlük* – статистичний словник, *genel kullanım / öğrenim amaçlı sözlük* – словник загального характеру/з навчальною метою; за принципом побудови: *alfabetik sözlükler* – за алфавітним принципом, *tersine sözlükler* – інверсійний, *tematik sözlük* – тематичний словник, *tematik-alfabetik* – тематично-алфавітний, *tematik-düzensiz* – не за тематичним принципом.

Відповідно до критеріїв (базових принципів) поділу словників на типи, в турецьких лексикографічних працях представлені різні види типологізацій (*sözlük tipolojisi*): *fenomenolojik tipoloji (biçimsel özelliklere dayalı bir sınıflandırma)* – феноменологічна типологія або формальна типологія, *sunumsal (tektonik) tipoloji* – презентаційна або тектонічна типологія, *dilsel tipoloji* – лінгвістична типологія, *işlevsel tipoloji* – функціональна типологія, а також терміни на позначення різних типів словників: *akademik-kuralcı* – академічно-нормативний, *gönderimsel-eğitici* – референтно-інформаційний, *ansiklopedik* – енциклопедичний *dilsel* – лінгвістичний, *örnek tabanlı* – ілюстративний (який базується на прикладах), *açıklama tabanlı* – пояснювальний (на основі пояснення), *biçim tabanlı* – формальний (за формою), *kavram tabanlı* – концептуальний (за концептами) тощо.

Bekdaş, M. (2017). *Sözlük Türlerinin Tasnifi*, ss. 52-59

Наступна група представлена термінологією, що стосується будови, змісту словника (*sözlük yapısı* – структура словника, будова словника): *ön söz (suniş)* – передмова, *kısaltmalar* – скорочення, *kullanım hakkında notlar/açıklamalar* – примітки/пояснення щодо використання, *madde listesi ve tanımlamaları* – список реєстрових одиниць та дефініції, *grafiksel resimler* – графічні зображення, *ansiklopedik bilgi* – енциклопедична інформація, *bütüncü (corpus)* – корпус, *madde başı* – реєстрова одиниця, реєстрове слово.

Суміжна з нею група описує характеристики словників: *sözlüğün formatı* – формат словника, *içeriğin kapsamı* – обсяг змісту, *sözlüğün içerdikleri* – зміст словника, *sunulma yolları* – способи подання, *birleşik özellikler* – комбіновані характеристики, *sözlüksel verinin yoğunluğu* – щільність лексичних даних, *tasarım özellikleri* – особливості композиції, структури, *sözlüğün niteliği ve kapsamı* – характер та обсяг словника.

Окреме місце займають загальноновживані терміни, які частотні в лексикографічних дослідженнях: *faaliyet* – діяльність, *işlet* – операція, *işlev* – функція, *aşama* – етап, *yöntem* – метод, *yön* – аспект, *dal* – розділ, *alan* – галузь, *unsur* – елемент,

ilke – принцип, *eğilim* – тенденція, *ölçüt* – критерій, *ölçek* – масштаб, *içerik* – вміст, зміст, *karmaşıklık* – складність, *ayrım* – відмінна риса.

Показово, що більшість терміносполук із загальноживаними термінами будується за моделлю «прикметник+іменник» або «іменник+іменник», оформленою відносним чи двоафіксним ізафетами: *mesleki bir faaliyet*, *temel alan*, *temel işlem*, *temel aşama*, *ham veri*, *merkezi aşama*, *uygun bir format*, *toplumsal işlev*, *dilsel veriler*, *dil dışı unsurları*, *alt alan*, *yeni eğitim*; *verinin toplanması*, *malzemenin toplanması* – збір даних; *çalışma yöntemleri* – методи роботи, *sözlük çalışmaları* – дослідження словників, *sözlük biliminin yönü* – аспект лексикографії, *sözlük kullanımı* – використання словника. Для прикметників частотними є суфікси *-sal*, *-sel*: *kuramsal* – теоретичний, *bilimsel* – науковий, *dilsel* – мовний, лінгвістичний, *sözlüksel* – лексичний, *göndergesel* – довідниковий, *betimsel* – описовий, *toplumsal* – соціальний.

Як бачимо, лексикографічна термінологія у кількісному співвідношенні не така чисельна, як інші різновиди лінгвістичної термінології, проте є чітко організованим поняттєво-системним (кластерно-таксономічним) утворенням, якому притаманна структурованість, чітка ієрархія елементів, функціональність. Визначається ядро (базові поняття) і периферія системи. Окрему групу становить загальноживана термінологія, яка активно використовується у лексикографічних працях. У лексико-семантичному аспекті елементи системи перебувають у різного типу відношеннях (синонімічні, антонімічні, паронімічні, гіперо-гіпонімічні тощо). Термінологія турецької лексикографії формується як на базі питомої лексики, так і шляхом запозичення з інших мов (грецької, арабської, перської, англійської) на різних етапах розвитку турецької лексикографії.

Вироблення нових підходів до створення словників наступних поколінь, уніфікація метамови дослідження турецької лексикографії є перспективним напрямком, який має важливу не лише теоретичну, а й практичну цінність у професійній підготовці тюркологів в Україні, оскільки закладає глибокі базові знання термінів лексикографії у зіставному аспекті, полегшує опрацювання наукових праць сучасних турецьких лінгвістів, сприяє формуванню критичного підходу, пошуку важливої інформації та оперуванню ключовими словами.

Література:

1. Akalın Ş. H. Sözcük bilimi ve sözlüçülük. *Türk dili*. 2010. № 698. S. 162–169. URL : https://www.academia.edu/13257200/Sözcük_Bilimi_ve_Sözlüçülük (дата звернення 12.12.2024).
2. Akin C. Sözlük tipolojileri ve tasnifleri üzerine bir değerlendirme. *Türk dili araştırmaları yillığı*. 2022. № 73. S. 217–233. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2463910> (дата звернення 12.12.2024).
3. Akyıldız Ay D. Türkiye’de sözlükbilimi ile ilgili araştırmalar – bibliyografya denemesi (2016-2021). *Korkut Ata Türkiyat araştırmaları dergisi*. 2022. № 9. S. 768–795. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2805509> (дата звернення 12.12.2024).
4. Baskın S. Türkiye ve dünyada sözlük bilimi: tanımı, kapsamı ve diğer bilimlerle ilişkisi. *International journal of Language Academy*. 2014. Volume 2/4. S. 445–457. URL : https://ijla.net/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1869892331_26.pdf&key=25152 (дата звернення 12.12.2024).
5. Bingöl Z. Sözlük ve sözlüçülük üzerine bir araştırma. *Akademik bakış dergisi*. 2006. № 9. S. 197–206. URL : https://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/zekeriya_bingol_sozlukculuk_uzerine.pdf (дата звернення 12.12.2024).
6. Boz E. Leksikografi teriminin tanımı ve Türkçe karşılığı üzerine. *Dil ve edebiyat araştırmaları*. 2011. № 4. S. 9-14 URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/714370> (дата звернення 09.12.2024).
7. Çolakbostancı G. Türkçe sözlük birimlerinin kazandığı yeni yan anlamlar. *Dil araştırmaları*. 2015. № 16. S. 133–161. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/54887> (дата звернення 11.12.2024).
8. Eriklî F. Leksikografi nedir? Terimin uygulama ve kuram temelli Türkçe karşılıkları ve bu karşılıkların kapsamı. *Hacettepe üniversitesi edebiyat fakültesi dergisi*. 2019. № 36 (1). S. 1–10. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/737613> (дата звернення 11.12.2024).
9. Göçer A. Türk dili ile ilgili sözlüklere genel bir bakış ve günümüz ilköğretim sözlükleri. *Türk dili – dil ve edebiyat dergisi*. 2001. № 598. S. 388–403. URL : https://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/ali_gocer_turk_dili_sozlukler_genel_bakis.pdf (дата звернення 11.12.2024).
10. Gür C. Leksikografi ve ilgili terimler. *Akademik sosyal araştırmalar dergisi*. 2015. № 16. S. 346–356. URL : https://asosjournal.com/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1621734462_758%20Cansu%20GÜR.pdf&key=33296 (дата звернення 12.12.2024).
11. Kahraman M. Sözlük bilim kuram, ilke ve yöntemler üzerine. *İnsan ve toplum bilimleri araştırmaları dergisi*. 2016. Cilt 5. № 8. S. 3288–3312. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/267081> (дата звернення 10.12.2024).
12. Kaynak M. Ana çizgileriyle sözlük bilimi ve Türk sözlüçülüğü. *Kafdağı*. 2021. Cilt 1. № 6. S. 79–101. URL : <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1160871> (дата звернення 11.12.2024).
13. Özcan E. Sözlükbilim ve sözlüçülük terimlerinin kullanımını üzerine. *Yıldız journal of educational research*. 2018. Cilt 3. № 2. S. 1–13. URL : <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2088811> (дата звернення 11.12.2024).
14. Sert, G. Elektronik sözlük tipolojileri ve lexica örneği. *Dede Korkut uluslararası Türk dili ve edebiyatı araştırmaları dergisi*. 2019. Cilt 7. № 17. S. 58–70. URL : https://www.dedekorkutdergisi.com/Makaleler/1368093045_6.%20GÖKSEL%20SERT.pdf (дата звернення 10.12.2024).
15. Türkçe sözlük / Şükrü Haluk Akalın, Recep Toparlı, Mustafa Argunşah. Ankara : Türk Dil Kurumu yayınları, 2011. 2763 s.
16. Yılmaz E. Sözlük bilimi üzerine araştırmalar. Ankara : Pegem Akademi, 2023. URL : <https://depo.pegem.net/9786053187875.pdf> (дата звернення 10.12.2024).

References:

1. Akalın, S. H. (2010). Sozculuk bilimi ve sozlukculuk. *Türk Dili*, 698, 162–169. [in Turkish].
2. Akalın, Ş. H. (2010). Lexicology and lexicography. *Turkish Language*, 698, 162–169. [in Turkish].
3. Akin, C. (2022). Sozluk tipolojileri ve tasnifleri uzerine bir degerlendirme. *Türk Dili Araştırmaları Yilligi*, 73, 217–233. [in Turkish].
4. Akin, C. (2022). An evaluation on dictionary typologies and classifications. *Turkish Language Research Yearbook*, 73, 217–233. [in Turkish].
5. Akyıldız Ay, D. (2022). Türkiye’de sozlukbilimi ile ilgili araştırmalar – bibliyografya denemesi (2016-2021). *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 768–795. [in Turkish].
6. Akyıldız Ay, D. (2022). Studies on lexicography in Turkey – bibliography essay (2016-2021). *Korkut Ata Journal of Turkish Studies*, 9, 768–795. [in Turkish].
7. Baskın, S. (2014). Türkiye ve dünyada sozluk bilimi: tanımı, kapsamı ve diger bilimlerle iliskisi. *International Journal of Language Academy*, 2 (4), 445–457. [in Turkish].

8. Baskın, S. (2014). Lexicology in Turkey and throughout the world: the definition and the scope of lexicography and its relationship with other sciences. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 445–457. [in Turkish].
9. Bingöl, Z. (2006). Sozluk ve sozlukculuk uzerine bir arastirma. *Akademik Bakis Dergisi*, 9, 197–206. [in Turkish].
10. Bingöl, Z. (2006). A study on dictionary and lexicography. *Academic View Journal*, 9, 197–206. [in Turkish].
11. Boz, E. (2011). Leksikografi teriminin tanimi ve Turkce karsiligi uzerine. *Dil ve Edebiyat Arastirmalari*, 4, 9–14. [in Turkish].
12. Boz, E. (2011). On the definition of the term lexicography and its Turkish equivalent. *Language and Literature Studies*, 4, 9–14. [in Turkish].
13. Colakbostanci, G. (2015). Turkce sozluk birimlerinin kazandigi yeni yan anlamlar. *Dil Arastirmalari*, 16, 133–161. [in Turkish].
14. Çolakbostancı, G. (2015). New acquired by Turkish dictionary units connotations. *Language Studies*, 16, 133–161. [in Turkish].
15. Erikli, F. (2019). Leksikografi nedir? Terimin uygulama ve kuram temelli Turkce Karsiliklari ve bu karsiliklerin kapsamlari. *Hacettepe Universitesi Edebiyat Fakultesi Dergisi*, 36(1), 1–10. [in Turkish].
16. Erikli, F. (2019). What is lexicography? The theory and practice based Turkish equivalences of the term and their scopes. *Hacettepe University Journal of Letters*, 36(1), 1–10. [in Turkish].
17. Gocer, A. (2001). Turk Dili ile ilgili sozluklere genel bir bakis ve gunumuz ilkogretim sozlukleri. *Turk Dili – Dil ve Edebiyat Dergisi*, 598, 388–403. [in Turkish].
18. Göçer, A. (2001). A general view of Turkish language related dictionaries and today's primary education dictionaries. *Turkish Language – Language and Literature Journal*, 598, 388–403. [in Turkish].
19. Gur, C. (2015). Leksikografi ve ilgili terimler. *The Journal of Academic Social Sciences*, 16, 346–356. [in Turkish].
20. Gür, C. (2015). Lexicography and related terms. *The Journal of Academic Social Sciences*, 16, 346–356. [in Turkish].
21. Kahraman, M. (2016). Sozluk bilim kuram, ilke ve yontemler uzerine. *Insan ve Toplum Bilimleri Arastirmalari Dergisi*, 5(8), 3288–3312. [in Turkish].
22. Kahraman, M. (2016). On theory, principles and methods of lexicography. *Journal of Human and Social Sciences Research*, 5(8), 3288–3312. [in Turkish].
23. Kaynak, M. (2021). Ana cizgileriyle sozluk bilimi ve Turk sozlukculugu. *Kafdağı*, 6(1), 79–101. [in Turkish].
24. Kaynak, M. (2021). Lexicology and Turkish lexicology in outline. *Kafdağı*, 6(1), 79–101. [in Turkish].
25. Özcan, E. (2018). Sozlukbilim ve sozlukculuk terimlerinin kullanım uzerine. *Yildiz Journal of Educational Research*, 3(2), 1–13. [in Turkish].
26. Özcan, E. (2018). On the use of lexicography and lexicography terms. *Yildiz Journal of Educational Research*, 3(2), 1–13. [in Turkish].
27. Sert, G. (2019). Elektronik sozluk tipolojileri ve lexica ornegi. *Dede Korkut Uluslararası Turk Dili ve Edebiyatı Arastirmalari Dergisi*, 7(17), 58–70. [in Turkish].
28. Sert, G. (2019). Electronic dictionary typologies and lexica example. *Dede Korkut International Journal of Turkish Language and Literature Research*, 7(17), 58–70. [in Turkish].
29. Turkçe sozluk / Sukru Haluk Akalin, Recep Toparli, Mustafa Argunshah. Ankara: Turk Dil Kurumu Yayinlari, 2011. 2763 s.
30. Turkish dictionary / Şükrü Haluk Akalin, Recep Toparlı, Mustafa Argunşah. Ankara: Turkish Language Association Publications, 2011. 2763 p.
31. Yılmaz E. Sozluk bilimi uzerine arastirmalar. Ankara: Pegem Akademi, 2023. [in Turkish].
32. Yılmaz E. Research on lexicology. Ankara: Pegem Academy, 2023. [in Turkish].